

Κεφάλαιο 2ο

Επίκληση στο συναίσθημα

Ι. Μέσα επίκλησης στο συναίσθημα – Εκφραστικές επιλογές

Ερωτήσεις

Πώς απαντάμε

Στο κείμενο ο συγγραφέας απευθύνεται στο συναίσθημα του αναγνώστη. Να εντοπίσετε τα μέσα (μέσα πειθούς, εκφραστικές επιλογές κλπ.) που χρησιμοποιεί, καταγράφοντας τα αντίστοιχα χωρία του κειμένου.

Εντοπίζουμε τα συγκεκριμένα χωρία του κειμένου στα οποία υπάρχουν:

- περιγραφή
- αφήγηση
- χιούμορ
- ειρωνεία
- ερωτήματα
- ποιητικός/εικονοπλαστικός λόγος.

II. Λειτουργία των μέσων πειθούς

Ερωτήσεις

Στο κείμενο ο συγγραφέας χρησιμοποιεί ως μέσα πειθούς την περιγραφή / την αφήγηση / το χιούμορ / τον ποιητικό ή εικονοπλαστικό λόγο.

Να εντοπίσετε τα μέσα αυτά καταγράφοντας τα συγκεκριμένα χωρία του κειμένου.

Ποια συναισθήματα επιδιώκει να διεγείρει ο πομπός με τα μέσα αυτά και με ποιον σκοπό;

Πώς απαντάμε

Εντοπίζουμε τα σημεία του κειμένου στα οποία υπάρχουν το μέσο /τα μέσα που μας ζητούνται και εξηγούμε τα συναισθήματα που επιδιώκει να διεγείρει ο πομπός στον δέκτη με αυτά και τον επικοινωνιακό στόχο του.

Τέτοια συναισθήματα είναι:

α. Θετικά συναισθήματα

- ενθουσιασμός
- θάρρος, υψηλό φρόνημα
- ελπίδα, προσδοκία
- αυτοπεποίθηση
- ασφάλεια κ.λπ.

β. Αρνητικά συναισθήματα

- φόβος
- ανησυχία
- άγχος
- απογοήτευση
- απόγνωση
- απέχθεια, αποστροφή
- αγανάκτηση
- οργή κ.λπ.

Επίκληση στο συναίσθημα

Ο πομπός επιδιώκει να διεγείρει στον δέκτη συναισθήματα θετικά (ενθουσιασμό, αισιοδοξία, θάρρος κ.ά.) ή αρνητικά (ανησυχία, φόβο, άγχος κ.ά), με στόχο να τον ευαισθητοποιήσει, να τον παρακινήσει σε μια επιλογή/ενέργεια ή να τον αποτρέψει από μια άλλη. Για τον σκοπό αυτόν, χρησιμοποιεί ως μέσα:

Μέσα επίκλησης στο συναίσθημα

Περιγραφή

Σμήνη σπουργιτών, να τιτιβίζουν ακατάπαυστα, κορυδαλλοί –κατσιλιέροι για τους ντόπιους– να ορθοπετάνε και το λοφίο να ξεχωρίζει, κοκκινολαίμηδες φουσκωτοί και όμορφοι να πετάνε από θάμνο σε θάμνο για κανένα σπόρο, κοτσύφια γλυκόφωνα με τις κπρινωπές μύτες, φλώροι πανέμορφοι και καρδερίνες μούσες να κελαηδούν και να ξεσηκώνουν το πρωινό.

Αφήγηση

Κάποτε ένας Ανατολίτης σοφός είδε μερικούς σκοινοβάτες να πραγματοποιούν με τα κορμιά τους τις πιο επικίντυνες τόλμες και ξέσπασε στα κλάματα. «Γιατί κλαις;» τον ρώτησαν. «Γιατί συλλογιέμαι» αποκρίθηκε ο σοφός «πως αν, όπως γυμνάζουμε έτσι τα σώματά μας, γυμνάζαμε και την ψυχή μας, τι θάματα θα μπορούσαμε να κάμουμε!».

Χιούμορ

Καθώς ο πάντα επίκαιρος Μαυρογιαλούρος στην ταινία «Υπάρχει και φιλότιμο», σε σενάριο Αλέκου Σακελλάριου, προβάρει τον πολιτικό του λόγο με μόνο ακροατή έναν γάιδαρο, προφητεύει την πάγια τακτική των πολιτικών αρχόντων της χώρας με την ατάκα, «θα σας εξαφανίσουμεν», αντί «θα σας εξασφαλίσουμεν». Ο πολυάσχολος υπουργός δίνει πολιτικά ρέστα με αυτή και με άλλες διάσημες ατάκες... όπως το «Φάγανε, φάγανε, φάγανε»...

Ειρωνεία

«Αχ! τι ωραία που ζούσαν άλλοτε οι άνθρωποι στις πρωτόγονες κοινωνίες τους, χωρίς το τηλέφωνο, το ραδιόφωνο, το αυτοκίνητο, το αεροπλάνο »... Δεν πρέπει, νομίζω, να παίρνομε στα σοβαρά αυτό τον ψευτορομαντισμό της υποκριτικής νοσταλγίας του παρελθόντος.

Ερωτήματα

Πού βαδίζουμε, άραγε; Για χάρη ποιας προόδου και μελλοντικής ευδαιμονίας η επιστημονική κοινότητα αλλά και ολόκληρη η ανθρωπότητα πρέπει, αλόγιστα, να συνεχίσει αυτό τον δρόμο;

Ποιητικός ή εικονο- πλαστικός λόγος

Μην επιτρέψετε να σας εξανδραποδίσουν. Διατηρήστε, μέσα στους ζοφερούς και άρρωστους καιρούς, άγρυπνη και ανυπότακτη τη σκέψη σας, περιφρουρήστε την άγια υγεία και ρωμαλεότητα της ψυχής σας, κρατήστε στητό και αγέρωχο το ωραίο ανάστημά σας.